

ARTROZE

Door Jan Braet

Jan Braet kijkt naar kunst en het leven, in bloei en verval, zoals de rozen. Deze week de expo's **Manen en laarzen** en **Rumi** van Koen Broucke.

Hij wandelt door vredige landschappen waar behalve de topografie weinig herinnert aan de historische veldslagen die er plaatsvonden. Eerst in zijn eentje, dan met kenners van het terrein, het schetsboekje altijd in de aanslag. Hij maakt intuïtieve tekeningen, van wat hij ziet of aanvoelt, van wat hij dacht dat er was, en van wat er nog is: een vreemde oneffenheid in een bos kan wijzen op een massagraf, een ontdekking die beter verzwegen blijft om geen grafschenners aan te trekken. Stilaan groeit een dieper inzicht in het onvoorstelbare wat er zich in Waterloo of Marwick Head ooit heeft afgespeeld, en dan komen er ook olieverfschetsen tot stand, meestal schimmig en donker, doortrokken toch met heftige kleurenvegen en strepen, kale contouren van structuren en vluchtige figuren.

Zo verscheen Koen Broucke op uitnodiging van Cultuurhuis de Warande kort geleden ook in de streek van Turnhout. Eerst op de Tielenheide, waar in 1597 Willem van Nassau en zijn multinationalaal legertje een Spaanse overmacht in de pan hakten. Vervolgens in de stad zelf, in 1789 het decor van een overwinning van Belgische patriotten tegen alweer een veel groter, ditmaal Oostenrijks heir. Vooral die laatste veldslag bevestigde de verbeelding van de oorlogskunstenaar.

In het Taxandriamuseum vond hij voorwerpen die doorsijpelden tot in zijn tekeningen van het landschap, twee eeuwen na de slag. Vooreerst een massa laarzen uit diverse oorlogen. Gepoetste, haast ongebruikte laarzen uit fijn leder, gedragen door officieren, en stukgelopen exemplaren van het voetvolk. Daarnaast prenten en documenten die gewag maakten van halve en hele bovennatuurlijke verschijnselen tijdens de slag van Turnhout in 1789. De Patriotten werden erin omschreven als 'het maanleger': ongreepbaar, opduikend als spoken in de nacht. En het beeld van Onze-Lieve-Vrouw verliet de Theobalduskapel om op het slagveld de kogels van de Oostenrijkers af te weren. De expo *Manen en laarzen* kreeg vorm toen Broucke zijn beeldende reflecties op de onwezenlijke evengoed als op de bloedig reële aspecten van veldslagen

© Koen Broucke

↑
DERVISH
 van Koen
 Broucke.
Dansende
derwijsen voelen
zich één met het
universum.

**In een tijd van
 verschrikkelijke
 oorlogen, straalde
 Rumi mentale vrede
 uit. Koen Broucke
 bereikte dat stadium
 al schilderend.**

integreerde in de vaste collectie, die daardoor aan pertinentie wint. De door de tijd uitgewiste herinnering wordt teruggegeven aan het landschap, of beter aan degene die er met geduld de sporen van oprakelt.

De historicus Koen Broucke werd kunstenaar en deed de geschiedenis herleven. Kort geleden belegde hij in de Warande het symposium *Snow White on the Battlefield*, waarin wetenschappers de begrippen historische reconstructie, historische fascinatie en historische verbeelding uitdiepten. Broucke zelf evoceerde de bosscène, getekend door Ferdinand Horvath in de Disneyfilm *Sneeuwwitje*. Door de jager aan haar lot overgelaten in het bos, zag ze de bomen veranderen in monsters. Net zo vergaat het degenen die een extreme situatie zoals een veldslag meemaken: ze zijn vatbaar voor zinsbegoochelingen.

Uiteindelijk zijn het meditatiebeelden die deze kunstenaar maakt. Niet alleen bij Waterloo of Turnhout. Nog zichtbare brandhaarden als Aleppo, Homs en Bagdad inspireerden hem evengoed tot schilderijen. Om ze te kunnen maken las hij poëzie van Rumi, de grote dichter uit het Midden-Oosten (12e eeuw), grondlegger van het soefisme, de mystieke tak van de islam. Levend in een tijd van verschrikkelijke oorlogen, straalde Rumi mentale vrede uit. De soefimeesters of derwijsen voelen zich al dansend één met het universum. Koen Broucke bereikte dat stadium al schilderend. Zijn dansende derwijsen zijn nu te zien in de Antwerpse galerie van Katayoun Pedrami, die ze omringde met fijn werk van Haider Jabbar, Athar Jaber en Tamara Van San, alle drie in de ban van Rumi.

Manen en laarzen, tot 28/2. *Rumi*, tot 1/3.